

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
 Л.В. Лапіна
08.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Інклюзивна
освіта та психологічний супровід учасників освітнього процесу:
нормативні вимоги і методика»

Розробник(и): ФОП Лапіна Людмила Вікторівна ЄДРПОУ 1862844944

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Л.В. Лапіна

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Порядок організації інклюзивного навчання, рівні підтримки, індивідуальна програма розвитку, вимоги до психологічної служби, протидії булінгу і психосоціальної підтримки - нормативна рамка, яку педагог має знати точно і застосовувати методично правильно. Програма об'єднує дві суміжні сфери, у яких вимоги документів і методика роботи тісно пов'язані: інклюзивна освіта з корекційно-розвитковою роботою та психологічний і соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти різного віку - від молодших школярів до підлітків і студентської молоді.

Цільова група: Учителі інклюзивних класів, асистенти вчителя, учителі-логопеди і дефектологи, практичні психологи, соціальні педагоги, класні керівники і куратори груп, викладачі закладів фахової передвищої та професійної освіти, медичні працівники закладів освіти, члени команд супроводу.

Професійний стандарт: «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), «Асистент вчителя» (2024), «Практичний психолог закладу освіти» (2020), «Вчитель-логопед, логопед» (2024) - за посадою слухача

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма реалізується дистанційно. Кожна тема поєднує нормативну вимогу з методикою її

виконання: документ, який регулює питання, алгоритм дій, зразки документів супроводу, розбір випадків, самостійна робота та підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення інклюзивної та психологічної компетентностей педагогічних працівників: нормативно правильна організація інклюзивного навчання і супроводу, психологічної та психосоціальної підтримки здобувачів освіти, протидії булінгу.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати порядок організації інклюзивного навчання, рівні підтримки, індивідуальну програму розвитку та документацію команди супроводу
- освоїти методики адаптації навчання, універсального дизайну і корекційно-розвиткової роботи, зокрема логопедичної
- опанувати нормативні вимоги до психологічної служби, протидії булінгу і травмоінформований підхід у роботі з дітьми та підлітками
- освоїти технології психосоціальної підтримки здобувачів освіти з урахуванням вікових особливостей
- напрацювати форми взаємодії з батьками, інклюзивно-ресурсним центром і зовнішніми службами
- опанувати оцінювання динаміки розвитку здобувача освіти та ведення документації супроводу

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- інклюзивна компетентність (B1)
- психологічна компетентність (B1)
- корекційно-розвиткова компетентність фахівців супроводу
- емоційно-етична компетентність
- компетентність педагогічного партнерства та командної взаємодії (B3)
- нормативно-правова компетентність
- здоров'язбережувальна компетентність, безпека освітнього середовища (B2)

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть організовувати інклюзивне навчання і супровід за чинними нормативними вимогами, вести індивідуальні програми розвитку і документацію команди, надавати психологічну та психосоціальну підтримку здобувачам освіти різного віку і протидіяти булінгу.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: інклюзія, асистент вчителя, логопедія, психологія, соціальна педагогіка, протидія булінгу, медичний супровід. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до

30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 08.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Інклюзія	37	1	1-29	2-30
2	Асистент вчителя	36	1	1-29	2-30
3	Психологія	36	1	1-29	2-30
4	Соціальна педагогіка	8	1	1-29	2-30
5	Булінг	3	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	120			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Інклюзія (37 тем)

1. Візуалізація, AAC і застосунки для інклюзії на уроці іноземної мови
2. Хто за що відповідає в інклюзивному класі - вчитель, асистент, логопед, психолог
3. Родина дитини з ООП як партнер - довіра, діалог і профілактика конфліктів
4. Інклюзивний клас без стресу: хто за що відповідає — вчитель, асистент, логопед, психолог.
5. Батьки дитини з ООП: як будувати партнерство без конфліктів
6. Цифрові інструменти для інклюзії: візуалізація, AAC, застосунки для вчителя іноземних мов.
7. Інклюзивна освіта: ми різні — ми рівні.
8. Індивідуальна програма розвитку - як ставити цілі і як їх досягти.
9. Розвиток творчих підходів до навчання. Допомога учням з письмовими труднощами
10. Дисграфія. Як учитель може допомогти учню на уроках української мови та літератури
11. Створення ситуації успіху для дітей з ООП у інклюзивному класі.
12. Асоціативна методика навчання англійської в умовах НУШ. Інклюзія
13. Читаємо англійською в умовах НУШ та інклюзії. Авторська методика Fun Stories та практичний досвід
14. Робота фахівців при порушенні поведінки у дітей з ООП.
15. Практичні рекомендації для успішного впровадження інклюзивного навчання у НУШ.
16. Моніторинг ІПР та критерії оцінювання
17. Корекційно-розвиткова робота з дітьми з ООП. Впровадження нейропсихологічного підходу.
18. Адаптація дитини з ООП в освітньому середовищі.
19. Нововведення організації інклюзивного навчання відповідно останніх змін.
20. Інклюзія. Розвиток комунікативної компетентності.
21. Адаптація навчальної програми для дітей з ООП
22. Інклюзія. Картки PECS - інструмент комунікації та візуальна підтримка.
23. Практичні поради написання Індивідуальної програми розвитку та Індивідуальної навчальної програми для дитини з інтелектуальними порушеннями. Інклюзія
24. Візуальна підтримка учнів з ООП в інклюзивному освітньому середовищі
25. Створення інклюзивного освітнього середовища.
26. Інклюзія. Що повинен знати учитель. Самоосвіта.
27. Принципи корекційної педагогіки. Як працювати з батьками дітей з ООП
28. Індивідуальна програма розвитку дитини. Інклюзія.
29. Робота вчителя інклюзивного класу в тандемі з асистентом вчителя.
30. Інклюзія. Готовність педагогів та батьків дітей з ООП до взаємодії.
31. Метафоричні асоціативні карти у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами
32. Нейропсихологічний підхід в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами
33. Творчі техніки навчання для дітей з мовленнєвими порушеннями.
34. Особливості соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. Інклюзія.
35. Дидактичний матеріал у роботі з дітьми з ООП
36. Супровід дитини з ООП в інклюзивно-освітньому просторі.
37. Інклюзія. Практичні аспекти роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Модуль 2. Асистент вчителя (36 тем)

1. Ведення документації асистента вчителя в інклюзії.
2. Корекція порушень читання і письма - роль логопеда в команді супроводу
3. Дитина з аутизмом у початковій школі - робочі поведінкові стратегії для вчителя
4. ІПР без паніки - як скласти, виконати і не загубитись у документах ЗЗСО
5. РДУГ, дислексія, тривожність у класі - практичний путівник для вчителя-предметника
6. Невидимі труднощі: РДУГ, дислексія, тривожність — практичний посібник для вчителя-предметника
7. Логопед у команді: корекція порушень читання та письма.
8. Навчання дитини з розладами спектру аутизму: поведінкові стратегії для вчителя початкової школи.
9. Індивідуальна програма розвитку на практиці: як скласти, виконати і не загубитись у документах ЗЗСО
10. Рівні можливості у інклюзивному класі: цифрові, мовні та соціальні інструменти підтримки.
11. ІПР - інструкція до серця дитини: як створити ефективну індивідуальну програму розвитку.
12. Стратегії навчання в інклюзивному класі для дітей з РАС
13. Інклюзивне навчання: розвиток мовлення у дітей, від норми до порушень.
14. Комплексний підхід у корекційній роботі: використання енергетичних методів для розвитку мовлення у дітей з ООП
15. Інклюзивна освіта з чотирилапими помічниками: практичне використання тварин для підтримки учнів
16. Інтеграція каністерапії та собак емоційної підтримки в інклюзивну освіту: інноваційні підходи та результати
17. Біоенергопластика в системі корекційної роботи з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення
18. Створення інклюзивного середовища для дітей з РАС
19. Засади комплексного психолого-педагогічного втручання при розладах аутистичного спектра
20. Організація інклюзивного навчання у закладі: покроковий алгоритм
21. Комплексна взаємодія з учнями з особливими освітніми потребами. Інклюзія.
22. Висновок про комплексну оцінку дитини з особливими освітніми потребами, як основа для ІПР.
23. Розвиток компетентностей вчителя-дефектолога. Практичні рекомендації по навчанню дітей з ООП в інклюзивному класі .
24. Пізнавальна магія слів: Лексичний розряд для учнів з аутизмом. Інклюзія
25. Урок мовно-літературної галузі для дітей з РАС. Інклюзія
26. Формування резильєнтності учасників освітнього процесу під час запровадженого воєнного стану і у період відновлення України.
27. Моніторинг ІПР та критерії оцінювання. Підлаштовування під конкретні потреби і можливості дитини з ООП.
28. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку. Інклюзія в ЗДО.
29. Доматематична підготовка дошкільників
30. Розвиток мовлення та комунікації у дітей з ООП
31. Особливості освітнього процесу при роботі з дітьми ООП на уроках іноземної мови
32. Будуємо мости до успіху: інклюзивна освіта для дітей з ООП в умовах воєнного стану.
33. Особливості організації інклюзивного навчання в ЗЗСО. Зміни у чинному законодавстві.
34. Принципи командної взаємодії в інклюзивному процесі.
35. Асистент вчителя. Формування знань про принципи та цінності інклюзії.
36. Тест основної теми

Модуль 3. Психологія (36 тем)

1. Подвійна травма дитини ВПО з особливими потребами - як підтримати на уроці вчителю і соціальному педагогу
2. Діти ВПО з особливими потребами: специфіка подвійної травми для вчителя та соціального педагога
3. Підліток у кризі: як педагогу надати психологічну і соціальну підтримку без перевантаження
4. Технології надання психосоціальної підтримки підліткам
5. Психомалюнкові методики у психолого- педагогічному супроводі
6. Мова малюнка. Використання проєктивних технік в освітньому процесі.
7. Сучасні методи арттерапії: практичний інструментарій для педагога і психолога.
8. Основи арттерапевтичних методів роботи з дітьми в структурі сучасних психотехнологій
9. Від емоцій до мотивації: нові підходи до натхнення вчителів і учнів.
10. Психологічне значення емоційної складової для ефективного навчання та виховання
11. Психологічна грамотність педагога: мова підтримки та довіри на уроках під час

- воєнного стану
12. Психологічні техніки самодопомоги для старшокласників під час війни
 13. Травми і навчання: Шляхи підтримки дітей у шкільному процесі
 14. Вплив травматичного досвіду на здатність до ефективного навчання та міжособистісної взаємодії дітей шкільного віку
 15. Особливості дитячо-батьківських взаємин
 16. Техніки психологічного налаштування на урок
 17. Психологія позитивного інформаційного середовища. Вплив настрою та емоційного стану на ефективність викладання.
 18. Стратегії самодопомоги в агресивному інформаційному середовищі
 19. Арттерапія в роботі педагога: Засоби розвитку позитивних міжособистісних стосунків в класі.
 20. Стратегії ведення консультацій для дітей з психологічними травмами внаслідок втрати.
 21. Використання психофізичних тренінгів для розвитку учнів
 22. Робота практичного психолога з дитячою втратою.
 23. Формування позитивного мікроклімату в колективі методами арттерапії
 24. Психологічна допомога. Робота з переживаннями учнів.
 25. Арттерапевтичний супровід. Стабілізація та відновлення стану дітей в ЗЗСО.
 26. Засоби звільнення від конфліктів та хвилювань учнів під час воєнного стану. Підсилення почуття власної особистісної цінності учнів.
 27. Психологічна допомога учасникам освітнього процесу методами арттерапії
 28. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття для учнів, які потребують індивідуальної освітньої траєкторії.
 29. Комунікативна компетентність педагога
 30. Модель подолання стресу
 31. Техніки еко-арт-терапії. Психологічна рівновага та підтримка учнів у стресових ситуаціях
 32. Техніки еко-арт-терапії для підтримки учасників освітнього процесу
 33. Психологічна допомога та підтримка вчителем під час війни.
 34. Психологічний портрет учня. Професійні підказки вчителю.
 35. Психологічна допомога учням при конфліктних ситуаціях в сім'ї.
 36. Стресостійкість, як одна з складових професійного вчителя.

Модуль 4. Соціальна педагогіка (8 тем)

1. Особливості психологічної допомоги учням із тривожністю, страхами, фобіями
2. Технології виходу з конфлікту у педагогічній взаємодії
3. Терапевтична робота у НУШ. Засоби реагування на травмуючий стан школяра.
4. Конфлікти у педагогічній взаємодії: психотехнології їх вирішення.
5. Дефіцит уваги та гіперактивність учнів. Корекційна складова для вчителів та практичних психологів.
6. Психологічні знання та компетентності вчителя у взаємодії з учнями та їх батьками.
7. Стратегії роботи з учнями. Виховання позитивної самооцінки та розвиток учнів.
8. Психологічне здоров'я учнів. Робота з класом.

Модуль 5. Булінг (3 тем)

1. Розвиток цифрової компетентності педагога. Принципи безпеки цифрових технологій у професійній діяльності.
2. Розвиток цифрової компетентності педагога. Безпека цифрових технологій у професійній діяльності.
3. Вимоги МОН. Протидія булінгу та мобінгу.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Інклюзія

Мета модуля: Розвиток інклюзивної компетентності педагогів для забезпечення рівного доступу до освіти.

Завдання модуля:

- Методика модифікації та адаптації навчального змісту
- Організація сенсорного розвантаження в класі
- Етичні аспекти взаємодії з дітьми з ООП та їхніми родинами
- Командна робота фахівців супроводу

Модуль 2. Асистент вчителя

Мета модуля: Підвищення професійної готовності асистентів вчителя до

якісного інклюзивного навчання.

Завдання модуля:

- Вивчення функціональних обов'язків та етики асистента
- Методика адаптації навчального контенту для різних категорій ООП
- Співпраця з батьками та фахівцями ІРЦ
- Психологічна підтримка учнів у класі

Модуль 3. Психологія

Мета модуля: Розвиток емоційного інтелекту та фасилітаційних навичок педагогічних працівників.

Завдання модуля:

- Вивчення технік першої психологічної допомоги
- Методика формування резильєнтності в учнів
- Опанування навичок ненасильницького спілкування
- Профілактика професійного вигорання вчителя

Модуль 4. Соціальна педагогіка

Мета модуля: Розвиток професійної готовності соціальних педагогів до вирішення актуальних проблем соціалізації.

Завдання модуля:

- Вивчення нормативних засад захисту дітей
- Методика роботи з сім'ями у кризових станах
- Організація профілактичних заходів проти булінгу та залежностей
- Розвиток комунікативних стратегій взаємодії

Модуль 5. Булінг

Мета модуля: Формування навичок розпізнавання, попередження та ефективного реагування на випадки булінгу.

Завдання модуля:

- Ознайомлення з нормативною базою щодо запобігання насильству
- Методика проведення занять з антибулінгової тематики
- Організація підтримки постраждалих та робота з агресорами
- Формування культури небайдужості

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти

16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошніна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.
3. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошніна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
4. Бріер Д., Скотт К. Основи травмофокусованої психотерапії. Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
5. Вовняко Т. С. Розвиток творчих здібностей. Заняття з елементами тренінгу з підлітками. Психолог. 2015. № 9-10. С. 27-28.
6. Горбунова В.В. Психологія командоутворення ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 379с.
7. Горленко, В. М., Луценко, Ю. А., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2017). Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709623/>
8. Горленко, В. М., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2018). Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : методичні рекомендації (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713246/>
9. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
10. Двіжона О. В. Психологічна служба в закладах освіти: навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2014. 400 с.
11. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
12. Діброва А. Розвиток креативності на різних етапах навчання. Психолог. 2015. № 7-8. С. 4-11.
13. Думанська Г. Як чудово мислити. Заняття з елементами тренінгу для учнів 4-х класів. Психолог. 2015. № 3. С. 14-15.
14. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Рошніна. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
15. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350-360.
16. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350–360. URL: <https://rucont.ru/efd/518381>
17. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oipopp.ed-sp.net/?q=node/76861>
18. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт.кол. за ред. Панка В. Г., Гаркавенко З. О. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
19. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в часі війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>
20. Карікаш В. І, Босовська Н. А., Кравченко Ю. Є., Кириченко С. А.

Основи психологічного консультування у позитум-підході. Черкаси, 2009. 52 с.

21. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
22. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. Психолог. 2005. № 1. С. 19-22.
23. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 – 84.
24. Методично-прикладна діяльність методиста-практичного психолога щодо розвитку адаптивної поведінки школяра: матеріали з досвіду роботи Т. Б. Артеменко / за ред. Л. В. Жеребньової. Черкаси: ЧОПОПП, 2010. 114 с. Іл.
25. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
26. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. Психологія і суспільство. 2016. № 1. С. 96-112.
27. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень За медичні права. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
28. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В. С. Тарасюк та ін.; ред. В. С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
29. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексеєнко М. К., Дендебера М. П., Соловійова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
30. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / за наук. ред. В. Г. Панка та І. І. Цушка. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
31. Порошенко М. та ін. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
32. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) : наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за №111/34394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text>
33. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник Київ: СПД-ФО Парашин І., 2011. 101 с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>
34. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. Постметодика, 2010. № (6)97. С. 15-21.
35. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція. Вид. СЛОВО, 2020. 136 с.
36. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
37. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
38. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок, 2012. № 12. С. 136-139.
39. Штомпка П. Доверие в эпоху глобализации. Социальная политика и социология. 2006. № 4. С. 8-15.
40. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.

Додаткова література:

1. Академічна доброчесність у середній школі: методичні рекомендації. URL: <https://tinyurl.com/chesnist>
2. Васильченко А.А. та ін. Епідеміологія. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
3. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
4. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан, О.М. Євдін, В.М. Могильниченко, О.В. Горіцький, О.П. Жихарев, О.М. Крикун; За заг. редакцією к.м.н. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
5. Для творчості дитини вірші, пісні, картини. Метод. посіб. / авт.-уклад.: Т.О.Піроженко, А. С. Шевчук. Київ : Вид. Дім «Слово», 2017. 128 с.
6. Книш І. В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І. П. Мозгового. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. С. 48-49.
7. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
8. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
9. Програма PISA (програма міжнародного оцінювання учнів). Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2011. № 11-12. С. 39-68. URL: <http://surl.li/edklu>
10. ТОБТО : Абетка неформальної освіти, фасилітації і тренерства // За заг. ред. Наталії Трамбовецької. -Київ, 2017. -53 с.
11. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwq>
12. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>